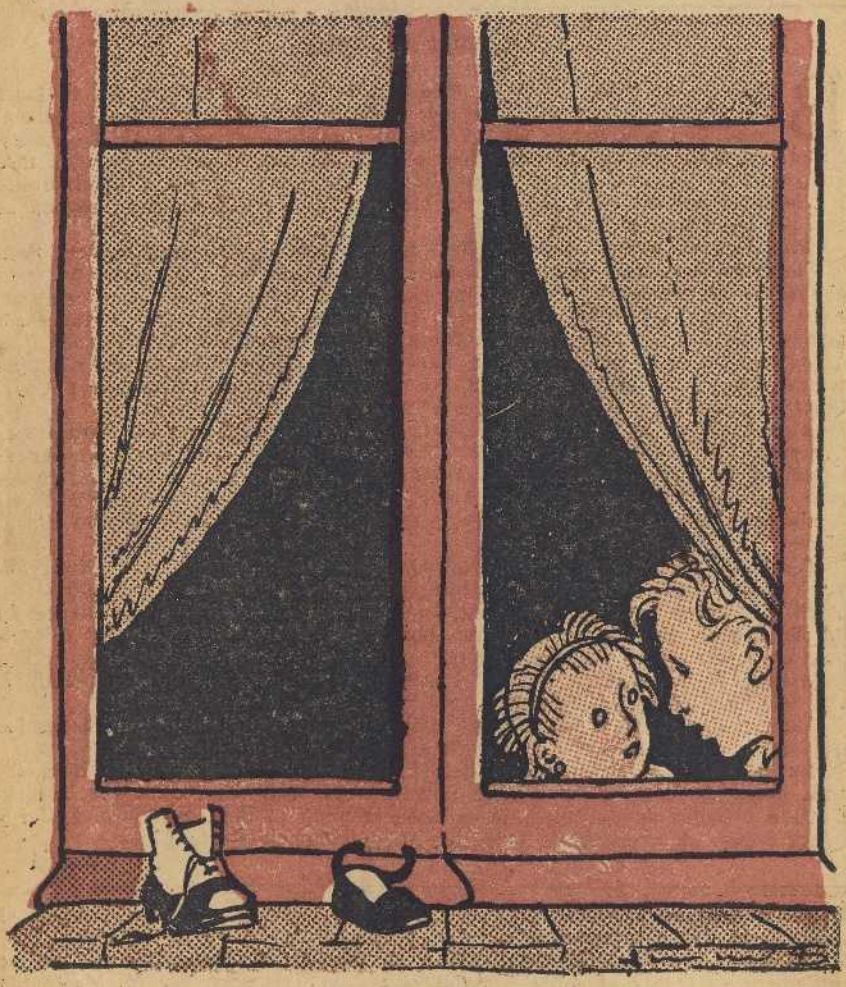
Any XIX. Núm. 978 — PREU: 10 Cènts. Barcelona, 30 de desembre de 1922

EN PATUFET



—Que és estrany que els Reis, a més de la carta, vulguin veure les sabates al balcó!

—No ho és gens. Abans de posar-te les joguines volen veure els «punts que calces».



La ciutat de Betlem

Betlem o Betlehem, la ciutat més famosa del món, car en ella va ésser nat Nostre Senyor Jesucrist, és avui un llogaret insignificant, sots el punt de vista urbà, car tot just si compta amb uns 8,000 habitants. Ni el seu nom actual (que significa la casa del pa) ni el que portava més antigament, d'Ephrata (terra de feconditat) responen per res a la eixorquia i dessolació del seu sòl, que en els temps bíblics era fertilíssim, segons se sap per les Sagrades Escriptures.

Fins la gran guerra mondial, Betlem, com tota la Palestina o Terra Santa, formava part dels dominis assiàtics de Turquia, és a dir, que per vergonya de la cristiandat restava en poder dels musulmans o mahometans. Avui la tenen sots llurs protectorat els anglesos, els quals, malgrat ésser protestants, són cristians, i, tal com els catòlics, tenen per sagrat aquell lloc.

Al lloc on se troba la cova on nasqué Nostre Senyor hi ha un magnífic temple que va ésser bastit per Santa Helena, mare de l'Emperador Constantí, enriquit amb donatius de tot Europa.

Aquest edifici és tot ço que existeix de notable a Betlem en l'ordre monumental. El seu armaçó, que és de fusta de cedre, està sostingut per 48 columnes de marbre vermell; totes les capelles estan incrustades de materials de gran vàlua, tals com marbre, jaspi, bronze daurat, etc. Contenen també notables mosaics i pintures, i estan il·luminades amb llànties d'or i plata.

L'església està servida per religiosos catòlics, els quals tenen llur convent anexe. Dintre d'aquest convent, que té tot l'aspecte d'una fortalesa, hi ha la famosa capella de la Nativitat, que és un espaiós soterrani enrejolat de marbre, dins del qual hi han bastits tres altars, perennement il·luminats amb primoroses llànties d'argent, un dels quals ocupa justament el lloc on vingué Jesús al món; l'altre, el punt on era la menjadora de l'establia, i el terç, finalment, el sitl en el qual va ésser plaçat l'Infant Diví.

Una quarta part de la població betlemita és musulmana i cristianes les tres altres quartes parts, que constitueixen unes 500 famílies.

La indústria més important dels cristians betlemites és la fabricació, amb fustes de Palestina o petites petxines del Mar Roig, de creus, rosaris i altres objectes de devoció que es beneeixen en el Sant Sepulcre de Jerusalem i que adquireixen els pelegrins que visiten els Sants Llocs.

ABECÉ

El suplement d'EN PATUFET, corresponent al present número, publica el setè fulletó de la interessant novel·la d'En Josep M.ª Folch i Torres, LES MEMORABLES AVENTURES D'EN ROC GENTIL (3.ª part). Amb aquest suplement es regala el conte complet «La cuca de llum», per M. Marinel·lo



DEL TEMPS QUE LES BÈSTIES PARLAVEN

El gall.—No vull anar-hi jo amb aquesta senyora, que em matarà.
La venedora.—Què diu ara aquesta bestiola! Què saps tu si et matarà!
El gall.—Que no veu aquestes plomes que porta al coll? Són d'un company meu que va comprar l'any passat.

PATUFET - FILMS

PEL·LICULA DE LA SETMANA

Tenia apuntats tres duros
al trenta mil trenta tres,
que, com vostès poden veure,
és un número excel·lent.
Reparin: l'últim guarisme
és el mateix que el primer,
i la suma d'un i altre
és, justament trenta tres,
o sigui l'equivalència
dels dos números extrems.
A més, extraient la xifra
darrera, que és altre tres,
ens resulta un cap-i-cua,
cabal, perfecte i complet.

Item més: yaig adquirir-lo
en dia trenta del mes,
just a les tres de la tarda,
del «lotero» trenta tres,
carrer de Tres-Illits, tres doble,
i gepic de més a més.
Es clâ, amb tantes garanties
ja no cal que els digui que
si el número no va treure,
va ésser quasi el mateix,
car justament vaig errar-me
de trenta mil trenta tres.

NYIC



L'EXTRAORDINARIA EXPEDICIO D'EN JEP GANAPIA

Cara a cara amb un tigre

La primera cosa que se'ls va ocórrer fer, en sentir el terrible bramul que ressonà feréstegament dins l'espessura, fou agafar una por cerval. No és que els nostres heroics amics fossin covards. Proves havien donat de valentia i heroisme; però una cosa és menjar conserves i bacallà sec, i altra cosa és sentir bramular vora teu una bèstia fera que ni et coneix ni sap qui ets.

En Jep Ganàpia, com a capità, era el qui havia de demostrar més valor i serenitat, i així ho va fer. Tan aviat com va sentir aquell Uuuu! terrible, va fer un salt prodigiós, anant a situar-se estratègicament darrera d'una soca.

Des d'allí, amb una serenitat admirable, començà a donar ordres als seus subordinats:

—Xanguet: Vés a veure qui és que brama així! I tu, Spetek, agafa uns quants rocs i empaita tot seguit aquesta bèstia baladrera.

Els esmentats Xanguet i Spetek, en sentir aquestes ordres, s'apressaren a quedar-se respectuosament en allí on es trobaven, i era tant el seu afany en complir que, malgrat que ningú els ho havia manat, es posaren a tremolar de cames amb la major activitat.

—Has vist qui era?—preguntà el capità, des de darrera de la soca.

En Xanguet allargà el coll, tot reculant, i encara que no podé veure res, va informar al capità:

—Em sembla que és una fera.

—Tigre, lleó o pantera?—seguí preguntant el capità.

—Això no he pogut veure-ho, però em sembla que sí.

—I en Spetek ja l'ha fet fugir?

—Sí; i ha fugit molt lluny.

En sentir això el capità Ganàpia es decidí a sortir de darrera la soca, però al mateix moment, un altre Uuuu! més eixordador i més proper que els anteriors ressonà en l'espessura, i el capità es precipità de tan viva manera vers el seu amagatall, que topà de nas contra la soca. Sort que era un arbre molt centenari i no va deixar cap senyal en l'escorsa. El nas d'en Jep Ganàpia, com que no era gens centenari, quedà un xic aixafat, i s'inflà i tot, com és costum en aquests casos en el nostre país.

—No m'havies dit que havia fugit?—preguntà des de darrera de la soca.

—Sí; però volia dir en Spetek—respongué en Xanguet, des d'un tros lluny.

En aquell moment el cap formosíssim d'un tigre reial sortí entre l'espessura.

En Jep Ganàpia, modest com una violeta, no volgué fer cap mena d'ostentació, quedant-se discretament darrera la soca, mentre en Xanguet, llest com una sargantana se n'anava a reunir-se amb en Spetek que s'havia en-

filat dalt d'un arbre, i això no per por, sinó pel costum que tenien d'enfilar-se pels pals de vaixell.

Aquest recurs d'ocultar-se dins la copa de l'arbre no el tenia el valent capità Jep Ganàpia, perquè la soca del que ell havia triat era massa grossa per a poder-s'hi enfilar.

Però això no l'hauria preocupat gaire si aquell tigre no hagués tingut l'acudit de posar-se a olorar fortament, i fer algunes passes vers la soca on el capità s'ocultava amb visibles intencions d'assabentar-se del que hi havia al darrera.

Per a correspondre a aquesta actitud de la fera, el pobre Ganàpia no trobà millor procediment que el d'escórre's, amb molta més discreció encara, arrossegant-se per terra per tal de poder anar a ocultar-se dins d'un embull d'herbes i enredaderes que es trobava a poques passes de l'arbre.



Pobre Jep Ganàpia! Poc sabia ell el que es feia. Justament aquelles herbes entre les quals creia poder passar desapercebut, eren una espècie medicamentosa amb les quals els tigres i demés feres del bosc es purgaven quan en tenien menester.

I per comble de malaurança, el tigre bramulador es trobava en una d'aquestes necessitats per haver-se indigestat d'un tip de cervo el dia anterior, malgrat haver tingut la precaució de deixar les banyes.

Pas a pas, perquè el tigre es donava compte de què no estava sol, la fera anà avençant en direcció a l'embull d'herbes.

En Jep Ganàpia, que se l'estava mirant caragolat entre les enredaderes, experimentà una impressió més aviat desagradable en veure que el tigre avençava en direcció seva.

—Això és que aquest mano m'ha vist—pensà.

I, malgrat l'apurada situació en què es trobava, no es va moure d'allí de tan cor glaçat que havia quedat.

El tigre anà avençant. Cada cop que feia una passa avençava d'un pas, i aquesta coincidència feia preveure que no trigaria a arribar al matoll de les herbes purgants.

I així va ésser, en efecte. El tigre arribà fins allí i es posà a menjar d'aquelles herbes amb una gran fe.

En Jep Ganàpia, arrupit dessota aquell embull, es tranquilitzà un xic, veient que les queixalades no anaven per ell, però aviat es podé convèncer de què la seva fi no era llunyana.

Era tanta l'afició, per no dir la golafreria amb què aquell enorme tigre s'atipava d'herba, que no era gens difícil de preveure que dins de pocs moments el malaurat capità quedaria al descobert i seria devorat pel terrible animal.

Aquest moment temut arribà. Darrera les últimes fulles, el tigre hi trobà l'il·lustre ex capità del «Jot Flik» i es quedà contemplant-lo tot mastegant les últimes herbes, meditant tal volta per quin cantó se'l començaria a menjar.

En Jep Ganàpia, en veure's descobert, resolgué jugar el tot pel tot; i, sense avisar, es posà dret d'un salt, i arrencà a córrer en direcció a l'arbre des d'on els seus subordinats estaven contemplant l'emocionant espectacle.

Però el tigre, més amatent que ell, en dos bots li tapà la fugida.

Fou un moment emocionant i d'una terrible grandesa.

El tigre bramulava sordament ajupit de les potes del davant, mirant en Ganàpia amb els ulls injectats de sang.

El nostre capità, sense perdre la serenitat, estava tremolant com un gos esquilat sortint de l'aigua.

La situació no podia allargar-se. El tigre es prepara a botre al damunt del nostre heroic amic que ja començava a plorar pensant amb l'orfanets que s'haurien quedat els seus fills si n'hagués tingut, quan de sobte, el tigre, en lloc d'abraonar-se, girà cua tot escorregut i se n'anà discretament cap un reconet on no el podessin veure.

El que havia passat ja s'ho poden figurar els meus carissims lectors: En el moment més crític, les herbes purgants li havien fet l'efecte...

L'emoció que em produeix aquest accident inesperat, m'obliga a suspendre la relació fins el pròxim capítol.

JIM-FIT

Des del número vinent, el nostre «Virolet» anirà publicant belles historietes d'aventures, patriòtiques i de sentiment, profusament il·lustrades pels millors artistes de la nostra terra. El volum de l'any que acabem de finir serà en veritat una cosa notabilíssima amb les seves quatre formoses novelletes, amb uns dos cents dibuixos i amb els seus 3.000 quadrets d'historietes de la nata i flor de la caricatura catalana i estrangera.. Doncs—encara que sembli impossible—en el proper any 1923 volem sobrepujar el mèrit de la popular publicació aportant-hi tot co que hi hagi d'interessant i de notable. Ja cal, doncs, que no us descuideu de suscriure-us o de comprar el «Virolet» els que encara no en teniu el bon costum!

Ah!... No us oblideu tampoc d'escriure als Reis d'Orient pregant-els-hi que us portin el llibre magnífic, bellament editat, que surt un d'aquests dies

ELS VIATGES DE GULLIVER

De col·laboració espontània

Víctima d'amor

A la simpàtica i entusiasta patufista Maria Pou Iglésias

Cada jorn al meu jardí
una ocelleta venia,
que es posava dalt d'un arbre,
tot piulant amb melangia.
Un dia vaig preguntar-li:
«Digues, per què, ocella amada,
és tan plena de tristor
la teva bella cantada?»
I, piulant amargament
l'ocelleta em contestava:
«Ara t'ho vaig a explicar
per què és trista ma cantada.
En un bosc, bell i frondós,
un rossinyolet hi havia
que amb el seu cant harmoniós
el meu cor va ferí un dia.
Amagada entre el fullatge,
jo escoltava, nit i dia,
del rossinyolet gentil
l'harmoniosa melodia.
I piulant boi temerosa
li responia amb amor,
amb l'esperança que un dia
m'oferiria el seu cor.
Mes, ai! el rossinyolet
de mi ni se'n va adonar;
i amb una gaia ocelleta
un dia es va aparellar.
Amb refilets tots manyacs
el seu amor li explicava,
i amb el seu bec petitó
el de l'ocella besava.
I jo, amb el cor flagellat,
piulava amb gran amargura,
sense trobâ enlloc conhort
per la meva desventura.
L'afortunada ocelleta
i el gentil rossinyolet,
en les branques d'un bell arbre
varen fer-se el seu niuet.
En ell, la gaia ocelleta,
va posar-hi tres ouets
que ben prompte van tornar-se
tres alegrois ocellets.
El meu cor, tot fet a trossos,
no es va podê aguantar més,
i d'aquell bosc vaig fugir-ne
per no tornar-hi mai més...
I ara, amb to trist i enyorívol,
canto de dia i de nit,
ma bella il·lució marcida,
mon formós somni esvaït!»
El relat de l'ocelleta
fins al cor em va arribar,
i vaig compendre la pena
d'estimâ i no sê estimat.

* * *

La nit era calma i pura,
no s'oïa cap remor,
sols el cantar de l'ocella



—Vostè diu que ven el torró d'Agramunt més barato que els altres torronaires i me'l fa pagar a sis rals, com tots.

—Però jo li dono un «vale» amb el que el visitarà de franc el dentista del primer pis.

ple d'enyorança i tristor.
Aquella nit tan formosa
semblava la melodia
més tristoia que altres nits,
més plena de melangia.
De sobte, la pobra ocella,
va interrompre sa cançó
i caigué sota de l'arbre,
fent un gran crit de dolor.
I aquella nit, calma i pura,
tan plena de formosor,
la pobrissona ocelleta
morí víctima d'amor.
L'oreig de la primavera
una rosa va esfullar
i les seves fulles blanques
la varen amortallar.
A dalt del cel, les estrelles,
anaven parpallejant;
la lluna, tota orgullosa,
mostrava el seu disc brillant...

R.

CURIOSITATS

Els noms d'alguns teixits

QUIN és l'origen dels noms dels teixits i teles que gastem? N'hi ha qualques als que se'ls hi pot seguir el rastre, i es pot arribar a esbrinar el motiu dels seus noms, més n'hi ha d'altres que ens és totalment impossible. Mirarem d'explicar-ho d'alguns.

Els xinos i els indis, són teixidors de gran fama, moltes de les teles avui generalitzades a Europa han sigut importades de Xina i de la India, i naturalment ells ens han donat qualques noms, que nosaltres hem acceptat tal com ells els deien, amb més o menys corrupcions. El que en diem percal o percala, és originari de la Xina, és un teixit pintat, i els xinos n'hi diuen també «per-cal», que en la seva llengua significa teixit fi. També és d'origen xino el «nankin», nomenat també mahó. El nom de «nankin» esdevé d'una mena de planta molt suau amb la qual els xinos en fan el teixit, aquesta planta és de color groc i es cria molt arran de l'aigua, per lo que els xinos en fan grans plantacions per vora les platges. Ells han donat al dit teixit el nom del vegetal i nosaltres l'hem acceptat. La paraula mahó per a designar aquest mateix teixit, es deu a que quan els anglesos varen ocupar l'illa de Menorca, varen instal·lar vàries fàbriques d'aquesta mena de teixits, a Mahó, i com que nosaltres d'allí els rebiem, els varem donar el nom d'aquella ciutat. El «nankin» xino és de millor color que l'europeu, puix té el propi color natural de la planta que és groguenca, mentre que aquí s'ha de tenyir.

De la India en ve el casimir, que pren el nom d'aquella ciutat. N'obstant, l'introducció a Europa no vingué directament, sinó d'Egipte, essent els que primer n'importaren en calitat de presents de gran mèrit, els embaixadors europeus d'aquell país. L'adopció, així com el gran coneixement, d'aquesta tela a Europa, esdevé de la campanya napoleònica d'Egipte, essent la tropa francesa la que en va portar una quantitat regular, iniciant l'assaig de fabricar-la en el nostre continent. Aquest teixit és fabricat amb el pel d'unes cabres indies nomenades també caximires. el nom d'indian es deu a què els primers teixits pintats vingueren de la India.

Un teixidor francès, nomenat Batista Cambray, fabricà en el segle XIII un nou teixit que tingué gran

acceptacio, estenent-se el seu ús ràpidament per tota l'Europa, batejant-se'l amb el nom de Cambrai i també de Batista, o sigui el nom i cognom del seu primer teixidor.

La muselina deu el seu nom al fet d'haver sigut en la ciutat de Mussel, en l'antiga Mesopotàmia, on primer va fabricar-se. Aquesta ciutat, avui enrunada, estava situada prop del Tigris i de Ninive. Hi ha qui diu que aquest esdevé de la paraula «musse» que es donava a una mena de molça amb la qual antigament es feia aquest teixit.

La gassa pren el seu nom de la primera ciutat judaica on va teixir-se i de la qual es propagà per tot el món aleshores civilitzat, la qual també es deia «gazza». Més tard rivalitzà amb aquesta ciutat la de Cos, que feia el teixit molt més subtil i transparent, nomenant-se-la per espai d'alguns segles «Gaza de Cos». La transparència d'aquest teixit era tanta, que diu que les dones que vestien trajos fets amb ella, era talment com si anessin despullades, i el poble amb aquest motiu, la nomenà teixit de vidre, aire teixit, i vestit de núvol els trajos tèixits am ella.

JOAN AMADES



—Estic de pega! Abans, quan estava empleat, se'm morien molts coneguts i degut a les meves ocupacions no podia anar als enterros. En canvi, ara que estic cessant i hi podria anar, no se'm mor ningú.

EL MILLOR PRESENT DE REIS

A la casa d'EN PATUFET aniran els senyors Reis a proveir-se de les següents populars obres:

De la «Biblioteca Patufet»: **Aventures d'En Massagran, L'anada heroica d'En Tupinet, En Jaumó Rabadà, El rei de les muntanyes blaves, El gegant dels aires, Niu d'àguiles, Per les terres roges, i El retorn accidentat d'En Pere Virolet**; aquestes obres consten totes de dues parts.

De la colecció «Mon tresor»: **Els dos camins, L'infant que no sap son nom, i Sota les ales.**

Obres de teatre, d'En Josep M.ª Folch i Torres: **La Ventafocs, La llum de Jesús, El més petit de tots, La Rosabel de les trenes d'or, Els pastorets, i La filla del moliner, i aviat El miracle de Nadal, i La nit de Reis.**

Demés, també adquiriran volums enquadernats d'EN PATUFET de tot l'any.

Patufistes, no deixeu d'incloure-les en les vostres lletres als Reis!



—Nen, no posis els dits al torró de crema.
—No, no. Si no crema...

Els Pomells de Joventut

LA GRAN FESTA DELS 800 POMELLS

Es vibrant l'entusiasme que regna entre la joventut de Catalunya amb motiu de la magna festa dels 800 Pomells que es celebrarà el dia 14 de gener a Santa Anna el matí i al Palau de la Musica Catalana a la tarda.

Tots els Pomells que posseeixen bandera es proposen assistir-hi i són molts els que se n'estan confeccionant per tal de poder pendre part al solemnissim acte de la presentació de les banderes al poble de Catalunya.

El matí a Sta. Anna, després de la missa de Comunió, podran beneir-se les banderes dels Pomells que ho sol·licitin.

Dirà els fervorins, durant la missa de Comunió, el M. I. senyor Canonge d'aquesta Seu, doctor Carles Cardó i serà celebrant Mossèn Marc Sanfeliu, Conceller del P. de J. «Fè, Esperança i Caritat».

El programa del festival nadalenc que tindrà lloc al Palau de la Música Catalana, és dels més interessants i procurarem publicar-lo en el pròxim número.

L'Orfeó de Betlem, que dirigeix el llorejat Mtre. Mayral, tindrà al seu càrrec una part sencera.

Hi haurà cançons i danses, representació de «El miracle de Nadal» i «La carta dels Reis» i la solemne entrada de les banderes dels Pomells als acords de l'orgue i al cant de l'Himne de la Joventut, després de la qual es farà la presentació de banderes parlant un president i una presidenta de Pomell, i el fundador En Josep M.ª Folch i Torres.



EL NOM NO FA LA COSA

—Et sembla, mamà, que demani als Reis una «patinette»?

—No, home, no, que et podries trencar el cap! Més val que demanis un trenca-closques.

La nit de Reis

És la nit de Reis, a la una de la matinada. A casa els senyors de Cabreres no hi ha més que el servei, que està a la cuina fent un petit xeflis, esperant que els senyors tornin d'una festa de revetlla, i els petits, l'Augusta, la Pinoia i en Llucinet, que dormen en una mateixa cambra.

Els menuts, que abans de ficar-se al llit, posaren prop de l'escalfa-panxes les sabatones, dormen somniant dolcament en qui sap les coses.

En Nas-Ratat i en Dits-Fins, lladregots d'ofici, entren amb precaució dins de la cambra. Obren una llanterna sorda, i sense fer remor, comencen de puntetes a donar un tom per l'habitació.

Dits-Fins:—Tè, tres menuts... Vina, guaita'ls, Nas-Ratat!... Que bufons són!

Nas-Ratat:—Sí que ho són, amb la seva cabellera rossa!

Dits-Fins:—Veus? Quan veig coses així, penso que he ben desaprofitat la vida!... Jo hauria d'haver sigut bon home i casar-me i ésser pare... No et sembla?

Nas-Ratat:—Vols que t'ho digui? Jo penso com tu... O tu penses com jo... O els dos pensem igual!...

Mentre parlen, en Nas-Ratat i en Dits-Fins, han posat ja en un sol paquet els quadres que hi havia penjats a la paret. En un farcell hi tenen tots els objectes de valor que han vist a l'armari.



—Què li agraden aquests quadres?
—Sí. Però com és que els posa tan avall?
—Es que tothom diu que els «marcs» estan ara molt baixos.

Abans de marxar, s'entretenen omplint les butxaques amb les figuretes i coses d'art que hi ha en una vitrina.

De cop, en Dits-Finis, o potser en Nas-Ratat, topa amb una cadira i la fa caure.

Nas-Ratat, entre dents:—Bum! Bona l'hem feta!

Dits-Fins, també entre dents:—Quina pega!

Pausa.

En Nas-Ratat i en Dits-Fins, no gosen a moure's, contenint la respiració.

L'Augusta, desvetllada pel soroll:—Què ets tu, mameta?

La Pinoia, també desvetllada:—Què ets tu, papà?

En Llucinet:—Què ets tu, fraulein?

Nova pausa.

En Dits-Fins intenta, inútilment, amagar-se darrera el sil·ló de més aprop. En Nas-Ratat tracta, vanament, d'amagar-se darrera una cortina.

En Dits-Fins: — Tot serà que ara s'adormin aquests cadells!

En Nas-Ratat: — Què farem, ara, què farem?

Ni l'Augusta, ni la Pinoia, ni en Llucinet, tenen l'aire de voler dormir.

Adhuc, comencen a remoure's dins dels seus llits respectius.

No tardaran en llevar-se.

En Dits-Fins, pegant-se un cop al front, com el que ha tingut una gran idea: — No, no, angelets, dormiu! No és el papà! No és la mamà! No, no és la... (Com ho han dit, tu?) la fraulein! Són... Escolteu bé, menuts... Són... Els tres Reis, sentiu? Sí, els tres Reis!

L'Augusta, la Pinoia i en Llucinet, engrescats:—Els tres Reis!...

En Dits-Fins, amb autoritat:—Tal com vos ho dic... En Gaspar, En Melcior... i En Baltasar, que és abaix vigilant... les joguines... Però no vos tombeu, que no vos vegin... Compreneu? Se n'entornarien. Tapeu-vos bé! (A en Nas-Ratat, a mitja veu:—Au, depressa, acabem de netejar-ho tot!) Melcior, posa dins de les sabates de cada un d'aquests galifardeus, ja que han promès tombar-se i no mirar, dos sacs de fireta i una col·lecció de nines...

En Nas-Ratat, ficant-se a la butxaca uns gerros d'argent:—I tu, Gaspar, ja que han fet bondat de la bona durant l'any, posa al nen una faldada de soldats de plom i a les nenes un joc de cuina. Posa'ls pilotes de futbol, llibres de contes amb forces daurats, un calendari d'En Patufet...

En Dits-Fins, anant embutxacant coses:—Sí, sí, posem-los-hi tot a les sabates... I anem, que si ens quedàvem més temps aquí, no quedaria res pels altres menuts del barri. Anem!

Carreguen sobre ses espatlles el paquet dels quadres i el farcell d'altres objectes i se'n van cap a la porta.

L'Augusta, la Pinoia i en Llucinet, sense tombar-se, tots tapadets, però picant de mans sota els llençols:

—Gràcies, senyors Reis! Gràcies, senyors Reis! Moltes gràcies!...

GIM CALDERÓ

Pàgines viscudes

Historieta de Reis

Queia el sol amorosament damunt de la plaça de Catalunya, com una gran carícia per a tots les criatures que hi jugaven, com un conhort per a tots els vellets que s'hi arreceraven.

Distrets amb els seus jocs els infants, i amb els seus pensaments els vells, ni uns ni altres no s'havien adonat d'aquell noiet mal vestit, miserable, que anava amb el cap cot per entre les cadires de ferro collint puntes de cigarret.

De tant en tant s'ajupia per a collir-ne una i, d'un gest acostumat, se l'embutxacava.

Passava escorregut, la cara pàl·lida i bruta, el mirar fugitiu, com si es donés compte del lamentable contrast que feia el seu gec esparracat i les seves grans calces d'home, entre les confortables coloraines dels abrics dels infants.

De cua d'ull, de vegades, els mirava jugar, i allavors els ulls se li omplenaven de tristesa i de recança... Però, era un moment només. Com si ell mateix s'avergonyís dels propis pensaments, o com si es penedís de les petites ambicions que se li desvetllaven a la vista d'aquells nens i nenes i de llurs joguines, tornava resignadament a la seva feina, passant ben arran de la vorada de l'acera, ajupint-se a cada punta de cigarret, i embutxacant-se-la amb aquell gest acostumat.

Mes, de sobte es deturà, els ulls clavats en un nen, si fa o no fa dels seus mateixos anys, al qual una cambrera molt ben abillada, acabava de donar un dolç de bescuit i nata.

—Te'l menjaràs tot, Joan M.ª?—li preguntà la cambrera.

El nen va fer un gest incert d'infant desganat, i es posà a menjar.

Quan ja se l'acabava s'adonà que el nen pobre se l'estava mirant. Vetaquí la mena d'angúnia que havia sentit mentre havia durat el «bescuit de la reina».

Els esguards dels dos infants es trobaren. En Joan M.ª sentia que els dits amb què agafava l'últim bocí de bescuit, se li obrien, tant l'esguard de l'infant pobre es feia demanadís.

Aquest s'havia assegut a la vorada de l'acera, no tan esporuguit com suara, potser perquè el mirar d'en Joan M.ª, sense ell saber-ho, era més aviat amical.

Anava a portar-se l'últim bocí a la boca, en Joan M.ª, però en el moment que anava a fer-ho li semblà endevinar que el noiet pobre en tindria una desil·lusió.

Es girà per a veure si la cambrera podia sentir-lo, i havent-la vist distreta conversant en un rotllo de mainaderes, digué al noiet, que no deixava de mirar-lo:

—Què no has esmorzat, tu?

El noiet se'l quedà mirant, i fins al cap d'uns moments no mogué el cap a dreta i esquerra per a respondre negativament.

—No has esmorzat?—repetí el nen ric, mirant-se'l molt sorprès.—I per què no has esmorzat?

El nen pobre s'arronçà d'espatlles.

—No hi havia res a casa—murmurà.

—Ni en el rebost tampoc?—féu en Joan Maria.

—Rebost?...

El xicotet no sabia pas de què li parlava.

—Ni en el bufet?—insistí el nen.—En el bufet sempre hi ha coses bones...

El pobre noi somrigué amb un somrís d'homenet ple d'experiència.

—No en tenim nosaltres d'això que dius—li respongué, a l'últim.

—No teniu bufet?—exclamà en Joan M.ª, ple d'estupefacció.—Doncs, on guardeu la xocolata?

—No en guardem...

—I mai, mai no te'n donen?

—Mai, mai...

En Joan M.ª se'l mirà, i per mor d'un pensament que tot de sobte se li ocorregué, es penedí d'haver establert conversa amb aquell xicot. Ell sabia que a casa seva quan no donaven xocolata era per haver estat dolent. Seria tal volta dolent aquell noi pobre?

La mirada que li donà degué ésser reflexe d'aquest pensament, perquè l'infant pobre se'n sentí tot confós.

—És perquè ets dolent que no te'n donen?—li preguntà a l'últim.

—No; no és per això...

—Ah, ja m'ho penso! Deu ésser perquè no et deixes rentar la cara.

Estava segur d'haver encertat en Joan Maria, perquè en la cara del pobre infant hi havia mostra de no haver-hi tocat aigua d'ençà de molt temps.

Però el xicot féu també que no amb el cap.

—Doncs si no és per això, no sé per què no te'n donen de xocolata.

—Perquè no en tenim.

—I per què no us en feu portar? A casa la porten a caixes, i si veiessis, el bufet fa una olor!...

—A casa som pobres...—barbotejà el menut.

—Això ja m'ho havia pensat, però si us en féssiu portar en tindríeu.

—Sense diners no en donen—afirmà el noi pobre.

I ho digué en un to que ja va compendre en Joan Maria que n'estava ben assabentat, molt més que no pas ell.

Allavors se'l mirà amb molta compassió, i, després d'assegurar-se que la cambrera encara estava distreta conversant amb altres mainaderes, li allargà l'últim bocí de bescuit·

—Té, el vols?

El menut l'agafà avidiosament. Se'l mirà de per tots cantons amb gran fruïció i se'l posà a menjar a pessics per a fer durar més estona el goig.

En Joan Maria va agafar por que la cambrera ho veiés que li havia donat el bocí.

—No li diguis a la cambrera que te l'he donat, perquè ho espiaria a la mamà, i em renyaria si sabia que he estat parlant amb un xicot de carrer.

L'infant s'envermellí de galtes.

—No tinguis por; no diré res...—afirmà.

I veient que el nen ric no feia més que mirar, intranquil, en direcció a la cambrera, cuità a engolir d'un sol cop l'últim bocí per no fer-lo patir més.

—Mai no n'havia menjat d'això tan bo—afirmà ingènuament.

Per la reconeixença del nen pobre, en Joan Maria sentí estimulada la seva generositat, i li va dir:

—Si hagués sapigut que no havies esmorzat, te l'hauria donat tot, perquè jo ja havia pres xocolata i llet el matí. I, mira, si demà hagués de tornar-te a veure te'l guardaria tot el bescuit... Però ara veste'n, que ve la cambrera.

L'endemà, el nen pobre era allí, assegut a la vora de l'acera, i, tan aviat com la cambrera es distregué amb les companyes, en Joan Maria donà tot el bescuit al pobre nen.

Aquest el trobà encara més bo que el dia abans.

—Si jo fos ric no menjaria més que d'això!—exclamà, tot saborejant-lo.

—Per això rai, no cal pas ésser ric. Per dos rals que costa...

—Es que jo voldria ésser ric per això, i per una altra cosa que jo em sé.



—Ja m'ho penso. Per a comprar-te un vestit nou, oi?

—No. Això, tan se val. El que jo voldria, saps què és?... Doncs un patinet. S'hi deu anar més bé amb un patinet! Tu no en tens?

—N'he tingut, però el vaig trencar i ja n'estava cansat.

—Doncs jo no me'n cansaria mai!—exclamà el pobre noi, dalint-s'hi.

I, després, amb un posat desmaiat, afegí:

—Però, ja veig que mai no en podré tenir de patinet...

En Joan María tingué el bon pensament

—Per què ho dius, que no en podràs tenir mai? No s'acosten els Reis? Doncs per què no els en hi demanes un?

El noi pobre se'l quedà mirant amb la boca tota oberta.

—Els Reis? Mai no m'han portat res a mi els Reis...

—Que ets dolent?

—No.

—Potser els hi demanaves masses coses.

—Mai no els he demanat res. Un dia ho vaig dir a la mare que voldria

demanar coses als Reis com fan tots els nois, i em va respondre tota trista: «Com vols demanar res si ni tu ni jo no sabem de lletra! I, com vols que et portin res, si vivim tan lluny, en aquesta barraca, dessota un marge?» I ja mai més no n'hi he volgut parlar, perquè no em tornés a respondre tan trista...

En Joan Maria se'l quedà mirant, ple de compassió. Quina cosa més trista deu ésser veure passar el dia dels Reis sense rebre res, mentre tots els altres nois mostren ufanosos, feliços, les seves joguines!

—Saps què faré?—saltà tot d'una en Joan María.—Posaré a la meva carta que em portin un patinet per a tu i te'l donaré.

Els ulls del nen pobre es varen omplenar de llum, mentres el seu petit cor glatia adaleradament.

—Trigaran gaire a arribar els Reis?—preguntà, a l'últim, quan l'emoció el deixà parlar.

—No, falten encara vuit dies.

L'endemà, la mamà acompanyà en Joan Maria, i els dos amics no poderen parlar-se gaire. De totes maneres, fent veure que la pilota li anava en el clot d'una palmera propera al lloc on el noiet es trobava, en Joan Maria, li pogué dir:

—Ja hé escrit la carta dels Reis, i ja he posat que em portessin un patinet per a tu... Ara, vesten que avui hi ha la mamà.

* * *

El dia dels Reis el nen pobre compareguè molt aviat a la plaça de Catalunya i allí va estar esperant, tot ulls, ple d'il·lusió, vigilant l'arribada d'aquell nen amable i bondadós que se li havia fet tan amic.

Però, en Joan Maria no compareguè. Havia tingut d'anar a recollir els Reis de casa l'àvia i no havia quedat temps per res.

El pobre noiet abandonà la plaça quan ja era molt tard, i passà una tarda trista, més trista encara que els altres anys, perquè els altres anys ja no esperava res, mentres que aquest, hi havia somniat tant amb el moment feliç que seria posseïdor de la joguina cobejada, i podria córrer com un llamp per aquella plaça de Catalunya!...

L'endemà hi acudí un xic temerós d'una nova desil·lusió, però no fou pas així. Al cap d'una estona va veure arribar el seu amiguet portant en una mà una grossa pilota de futbol, i arrossegant amb l'altra un bonic patinet, tot pintat i vernissat, amb rodes de gomes...

Darrera d'en Joan Maria venia la mamà i la cambrera. Calia esperar que la gran senyora anés a seure i que la cambrera es distregués... Potser, de tant bonic que era aquell patinet, el nen se'l voldria per a ell... Quin glatir, i quin dalir-se!

Aviat sortí de dubtes. En Joan Maria posà el peu al patinet i donà correguda, anant a situar-se vora la tanca del Metropolità.

—Veus com me l'han portat? Aquí el tens. T'agrada?

—De debò?... Me'l dónes?... Me'l puc quedar?...—preguntà el pobre noiet, amb la veu tremolosa.

—Es clar... Però, sobre tot, no diguis a ningú que te l'he donat jo. A casa es pensen que me l'han dut per mi.

—No; no ho diré a ningú, no tinguis por—afirmà ell, posant-se una mà al pit.

Després ja no pogué dir res més. Tenia la copdiciada joguina en ses mans i encara no se'n sabia avenir, ni sabia com regraciar el seu petit protector. Li vingueren intencions de besar-lo, però, quan alsà el cap, ja

en Joan Maria corria vers la seva mamà xutant darrera la pilota de reglament que els Reis li hàvien portat.

Tot seguit es posà a assajar el patinet. De primer vacil·lava i no hi podia fer més que quatre passes, però aviat en sapigué prou per a córrer tot al llarg del pas asfaltat.

Una cruel sorpresa l'esperava al capdavall. Un guarda urbà, estranyat de veure una joguina tan luxosa en mans d'un infant tan miserable, el deturà, agafant-lo pel braç.

—D'on has tret aquest patinet?—li preguntà.

El noiet es quedà blanc com el paper. Cercà a respondre, però recordant la recomanació que li havia fet el seu bon amiguet, mantingué closos els llavis.

L'urbà insistí, cada cop amb accent més rigorós, fins que el pobre noiet, espantat, esclatà en plors.

Fent-l'hi arrossegar la joguina, l'urbà el portà cap allí on jugaven més



nombre d'infants i anà de grup en grup preguntant si era d'algú aquell patinet.

En arribar allí on seia la mamà d'en Joan Maria, aquesta afirmà que el patinet era del seu fill.

—Doncs aquest murriet li ha pres!—cridà el guarda urbà.

En aquell moment s'atansà en Joan Maria i quedà més mort que viu, en sentir aquelles paraules i donar-se compte del que passava.

—Ho veus, Joan Maria? Ves-te deixant les coses per aquí!—li féu la seva mamà.

La gent s'havia agrupat i tot eren comentaris.

El pobre nen havia deixat de plorar

—D'on l'has pres, digues!—li manava l'urbà, tot tornant el patinet a en Joan Maria.

Un moment aquest va témer una resposta compromet·edora, però el nen pobre, complidor lleal de la seva paraula res no respongué.

—Ja li faran dir a la Delegació!—acabà el guarda, agafant el noiet pel braç, i emportant-se'l.

El cor d'en Joan Maria, que ja feia estona estava a punt d'esclatar, no pogué contenir-se més.

—No! No se l'emporti!—cridà amb la veu plorosa.

El guarda es deturà i la mare es quedà mirant el seu fill, plena d'estupefacció.

—No hi ha més remei que fer justícia, o sinó aviat aquests pillets no ens deixarien viure.

—Ell no l'ha pres el patinet, ni és un pillet com vostè diu.

—Però si és el teu—féu la mamà.

—No és el meu, que és el seu—replicà encara en Joan Maria.

—Però si els Reis te'l varen portar ahir.

—Sí; però me'l varen portar perquè jo l'havia demanat per ell.

I veient que no se l'acabaven de creure, en Joan Maria es va treure un borrador de carta de la butxaca, i llegí ell mateix el bocí que s'hi referia: «També em portaran, si tenen aquesta bondat, un patinet ben maco per aquell pobre nen de les puntes de cigarret, perquè ell no sap escriure, ni té balcó...»

El nen pobre tremolava pensant amb els renys que ara s'emportaria el seu bon amiguet.

Per això fou tan grossa la seva alegria quan va veure que la mamà atreia vers ella el seu fill i el besava amorosament

—Però jo no entenc—digué l'urbà, dubtant encara.—Jo no entenc per què no ho ha dit de seguida aquest marrec que li havien donat aquesta joguina.

—Es que jo li havia dit que no ho digués a ningú, i ell preferia semblar culpable abans de comprometre'm—féu en Joan Maria.

Ple d'admiració i un si és no és emocionat, com tothom, el guarda urbà allargà la mà al noiet pobre i li digué, com si fos un home:

—Noi, deixa'm encaixar amb tu, que t'ho mereixes.

I, perquè s'ho mereixia per la seva llealtat i per la seva bondat, la mamà d'en Joan Maria s'interessà per ell i per la seva pobra mare, i ja no sofriren més les angoixes de la misèria.

JOSEP M.ª FOLCH I TORRES



El rei dels telescopis

FINS no fa gaire, el telescopi de més potència del món era el de la muntanya Wilson (Califòrnia) el qual tenia 250 centímetres de diàmetre, però al Canadà se n'ha construit un altre de tres metres, i en el puliment del mirall del qual s'hi han esmerçat tres anys de feina.

Aquest veritable rei dels telescopis serà col·locat en l'Observatori de la costa del Pacífic (Colúmbia britànica) i amb ell podran observar-se 400 milions més d'estrelles que amb qualsevol altre.

Es a dir, que farà veure més estrelles que la trepitjada d'un bastaix quan ens ensopega l'ull-de-poll.

JORDI BUSCA



ENDEVINA, ENDEVINETA

JEROGLIFIC

: :
—
Agost
+
3
B 1
ros ros ros

KO-KA.

LOGOGRIF NUMERIC

1 2 3 4 Fruita.
3 2 1 Beguda.
1 4 Part del cos.
3 Consonant.

J. SILOI.

TARJA

TERESA DALMAU TARRE
D.

Combinar aquestes lletres de manera que donguin el nom d'una novel·la d'En Josep Maria Folch i Torres.

H. ANDREU.

Solucions a l'inserlat en el número anterior

A la creu numèrica: **Ricard.**
A la tarja: **La resposta-Fornés.**

A la xarada: **Ca-pe-lla.**

ELS «ESPECTACLES» DE ROMEA

Sota la direcció de l'eminent primer actor don Enric Gimènez

FESTES DE CAP D'ANY I REIS

El grandiós espectacle nadalenc d'En Josep M.ª Folch i Torres

ELS PASTORETS
o L'ADVENIMENT DE L'INFANT JESUS

5 actes, 18 quadros.—Presentació notabilíssima.—Chors d'Angels, de verges i de diables.—Graciosíssims acudits d'en Lluquet i Rovelló.—Gran èxit del quadro **«Les calderes d'En Pere Botero».**

Entusiasma als petits, delecta als grans

Consulteu cartells per a les representacions extraordinàries de **«El príncep blanc», «La Ventafocs»** i la preciosa Pàgina viscuda **«Les confidències de Nineta».**

Advertència: El «Teatre Català Romea», és l'únic teatre de Barcelona on es representen **«Els Pastorets»** d'En Folch i Torres.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Carrer Cardenal Casañas, 4 (Riera del Pi)

Eduard i Josep Solà, impressors - València, 200 - Telèfon 1282 G.-BARCELONA



—Noi, quin formatge més maco
el padrí m'ha regalat!
Calla que ve aquell trapella
i se'l voldria menjar!



—Què fas, noi? Què t'emboliques?
—Es que tinc mal de caixal
i se m'ha inflat la galta,
fins potser reventarà.



—Si vols que te la reventi,
et donaré un cop de mà
i et poso aquesta galteta
més llisa que un asfaltat.



—Ell és fora i jo, tranquil,
podré el formatge menjar,
mes no el caixal, sinó el ventre
serà el que se m'inflarà.